

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

**Робоча програма
навчальної дисципліни
"БАНКІВСЬКЕ ПРАВО"
для студентів напряму підготовки
6.030508 "Фінанси і кредит"
усіх форм навчання**

Харків. Вид. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2014

Затверджено на засіданні кафедри економіки підприємства та менеджменту.

Протокол № 1 від 27.08.2013 р.

Укладач Сергієнко В. В.

P58 Робоча програма навчальної дисципліни "Банківське право" для студентів напряму підготовки 6.030508 "Фінанси і кредит" усіх форм навчання / укл. В. В. Сергієнко. – Х. : Вид. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2014. – 54 с. (Укр. мов.)

Подано тематичний план навчальної дисципліни та її зміст за модулями й темами. Вміщено плани лекцій, семінарських занять, матеріали для закріплення знань (самостійну роботу, контрольні запитання), методичні рекомендації щодо оцінювання знань студентів, професійні компетентності, якими повинен володіти студент після вивчення дисципліни.

Рекомендовано для студентів напряму підготовки 6.030508 "Фінанси і кредит".

Вступ

Навчальна дисципліна "Банківське право" належить до вибіркових дисциплін для студентів напряму підготовки "Фінанси і кредит" усіх форм навчання і спрямована на підготовку студентів у сфері банківського права.

Навчальна дисципліна "Банківське право" базується на загальних положеннях теорії права, деяких положень господарського, цивільного та фінансового права та розрахована на поглиблене вивчення правовідносин у сфері банківської діяльності. Через це програма містить понятійний апарат вищезазначених галузей права та на такій основі висвітлює основні положення банківського права в Україні.

1. Опис навчальної дисципліни

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 4;	Галузь знань 0305 "Економіка та підприємництво"	За вибором. Рік підготовки: 3. Семестр: 5
Модулів – 2. Змістових модулів – 2. Загальна кількість годин – 144	Напрямок підготовки 6.030508 "Фінанси і кредит"	Лекції: кількість годин – 18. Семінарські заняття: кількість годин – 34. Самостійна робота: 92 години
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3; самостійної роботи студента – 6	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	Вид контролю: ПМК

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить: 57 %.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни "Банківське право" є формування знань і навичок стосовно систематизування інститутів банківської діяльності, орієнтування студентів на їх поглиблене вивчення; сприяти формуванню у студентів глибоких теоретичних знань; практичних вмінь та навичок щодо аналізу норм банківського законодавства і застосування цих норм на практиці.

Для досягнення мети поставлені такі основні **завдання**:

- засвоєння основних принципів обґрунтування банківської діяльності;
- засвоєння, пошук та аналіз норм чинного законодавства в сфері банківського права;
- оволодіння навичками самостійного здійснення аналізу, ідентифікації та укладання банківських угод з використанням комп'ютерної техніки та програмно-математичних комплексів.

"**Банківське право**" – навчальна дисципліна, що вивчає норми права щодо регулювання банківської діяльності.

Об'єктом навчальної дисципліни є чинне законодавство, банківська діяльність, банки та відповідальність за порушення норм банківського права.

Предметом навчальної дисципліни є суспільні відносини, що виникають у процесі здійснення банківської діяльності, зокрема відносини, що регулюють принципи організації та діяльності банків і порядок надання ними банківських послуг.

Вивчення даної навчальної дисципліни студент розпочинає, прослухавши цикл навчальних дисциплін економічного та юридичного напрямку. Теоретико-методологічною базою вивчення цієї дисципліни є такі навчальні дисципліни, як: "Правознавство", "Цивільне право", "Господарське право". У свою чергу, знання з даної дисципліни забезпечують успішне засвоєння таких навчальних дисциплін, як, "Інвестиційне право", "Банківська діяльність", а також виконання бакалаврських та магістерських дипломних робіт.

У процесі навчання студенти отримують необхідні знання під час лекційних занять та виконання практичних завдань. Найбільш складні питання

винесено на розгляд і обговорення під час семінарських занять. Також велике значення в процесі вивчення та закріплення знань має самостійна робота студентів. Усі види занять розроблені відповідно до системи організації навчального процесу.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати:**

особливості, предмет та метод банківського права, його співвідношення з базовими галузями права;

порядок створення, реєстрації, ліцензування та реорганізації банків; функції Національного банку України;

загальні правила та особливості правового регулювання банківських операцій;

підстави, види та порядок притягнення до відповідальності за порушення банківського законодавства.

Вміти:

аналізувати банківське законодавство;

здійснювати пошук та систематизацію норм банківського права;

складати первинні документи по відкриттю банківських рахунків, здійсненню розрахунково-касового обслуговування та виникненню кредитних правовідносин;

виявляти ознаки порушення банківського законодавства.

Володіти:

термінологією у сфері банківського права;

навичками роботи з нормативно-правовими актами в сфері банківської діяльності;

навичками застосування положень банківського права в практичній діяльності;

навичками з проведення банківських операцій;

навичками роботи з чинним законодавством і визначення видів відповідальності за порушення в банківській діяльності.

За результатами вивчення навчальної дисципліни "Банківське право" студенти повинні оволодіти професійними та особистісними компетентностями. Професійні компетентності – автономність та відповідальність і комунікації, визначаються через здатність використовувати основні положення чинного законодавства в банківській сфері, юридичні

терміни, поняття і теорії банківського права в процесі здійснення господарської діяльності.

Особистісні компетентності визначаються через здатність самостійно аналізувати наукову та практичні проблеми, проводити порівняльно-правовий аналіз, самостійно аналізувати і узагальнювати судову практику, а також здійснювати захист банківської таємниці.

Комунікації проявляються у:

вільному володінні термінологією у сфері банківського права та навичками роботи з Цивільним кодексом України та іншими джерелами банківської діяльності;

здатність до подальшого самовдосконалення в сфері банківського права.

Автономність та відповідальність:

вміння самостійно аналізувати й узагальнювати судову практику; самостійно вирішувати наукові та практичні проблеми в сфері банківської діяльності;

розуміти причини, умови та тенденції зміни правової доктрини у сфері здійснення та регулювання банківської діяльності;

брати участь у розробці нормативно-правових актів відповідно до профілю своєї професійної діяльності;

здійснювати професійну діяльність на основі розвиненої правосвідомості, правового мислення та правової культури.

Ключові компетентності, які отримують студенти після вивчення навчальної дисципліни:

політична і соціальна – вміння працювати у напрямі досягнення суспільно корисних цілей;

комунікативна – володіння технологіями усного і письмового спілкування, в тому числі різними мовами;

спеціальна – це готовність до самостійного виконання професійних дій, об'єктивна оцінка власної праці, готовність вжиття конкретних дій у разі необхідності;

когнітивна – здатність навчатися протягом життя, здатність до підвищення та актуалізації власного потенціалу, саморозвитку.

Загальні предметні компетентності формуються відповідно до певного кола навчальних дисциплін при професійній підготовці студентів.

Спеціально-предметні компетентності, які формуються в процесі вивчення навчальної дисципліни наведено у табл. 2.

Таблиця 2

**Професійні компетентності, які отримують студенти
після вивчення навчальної дисципліни**

Назва теми	Компетентності
1	2
Змістовий модуль 1. Загальна частина	
Тема 1. Предмет, метод, та система банківського права	1. Здатність орієнтуватися в загальних поняттях банківського права. 2. Здатність відмежовувати банківське право серед низки інших галузей права України
Тема 2. Джерела банківського права	1. Здатність орієнтуватися серед основних джерел банківського права. 2. Здатність правильно застосовувати окремі джерела банківського права при вирішенні практичних питань
Тема 3. Правове положення Національного банку України	1. Здатність визначати місце Національного банку України в системі банківського права. 2. Здатність визначати органи управління НБУ
Тема 5. Порядок створення та реєстрація комерційних банків	1. Здатність орієнтуватися в нормативно-правовій базі, присвяченій порядку створення та реєстрації комерційних банків
Тема 6. Порядок ліцензування комерційних банків	1. Здатність визначати та застосовувати на практиці процедуру ліцензування комерційних банків
Змістовий модуль 2. Особлива частина	
Тема 7. Правові засади відкриття та обслуговування банківських рахунків	1. Здатність визначати порядок відкриття та обслуговування банківських рахунків. 2. Здатність застосовувати набуті знання на практиці
Тема 8. Правове регулювання розрахункових відносин	1. Здатність орієнтуватися в нормативно-правовій базі щодо порядку регулювання розрахункових відносин. 2. Здатність застосовувати практику в сфері здійснення розрахункових відносин
Тема 9. Правове регулювання кредитних	1. Здатність використовувати нормативно-правову базу з питань кредитування.

Відносин	2. Здатність застосовувати на практиці знання, щодо порядку отримання кредиту та порядку оскарження спірних питань в галузі кредитування
----------	--

Закінчення табл. 2

1	2
Тема 10. Юридична природа кредитного договору	1. Здатність складати кредитні договори. 2. Здатність вживати заходи з охорони комерційної таємниці
Тема 11. Правове регулювання валютних операцій	1. Здатність орієнтуватися в нормативно-правових актах, присвячених здійсненню валютних операцій. 2. Здатність застосовувати набуті знання на практиці
Тема 12. Правові засоби запобігання легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом	1. Здатність орієнтуватися в питаннях практичних засобів легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом. 2. Здатність застосовувати набуті знання з метою запобігання таких випадків на практиці

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Загальна частина

Тема 1. Предмет, метод, та система банківського права

Поняття банківського права. Проблеми визначення категорії "банківське право" як галузі (підгалузі) права чи як галузі законодавства. Банківська діяльність як предмет банківського права.

Подвійна правова природа відносин за участю банків. Поняття, суб'єкти і зміст банківських правовідносин. Ознаки та види банківських правовідносин.

Система банківського права. Основні принципи банківського права. Предмет і система банківського права. Зміст банківської діяльності як предмета банківського права. Поняття та види банківських операцій. Правові форми банківських операцій.

Тема 2. Джерела банківського права

Загальна характеристика банківського законодавства та його властивості. Структура банківського законодавства. Система і дія актів Національного банку України. Статути, ліцензії та локальні акти комерційних банків, їх правова природа і сфера застосування .

Тема 3. Правове положення Національного банку України

Правовий статус Національного банку України. Основні завдання та функції. Органи управління та структура Національного банку України. Подвійна правова природа Національного банку України. Операції Національного банку України. НБУ як емітент цінних паперів. Правове регулювання взаємовідносин Національного банку України з регіональними відділеннями, комерційними банками, державним казначейством та іншими установами.

Державне регулювання банківської діяльності: адміністративне та індикативне. Заходи впливу Національного банку України.

Тема 4. Правове положення комерційних банків

Поняття комерційного банку та його правовий статут. Компетенція комерційного банку. Майно комерційного банку. Організаційна структура банку. Правовий статус філій і представництв. Класифікація та правовий статус банківських об'єднань.

Тема 5. Порядок створення та реєстрація комерційних банків

Порядок створення, реєстрації комерційних банків. Порядок створення та реєстрації філій та представництв комерційних банків. Майно комерційного банку. Реорганізація комерційних банків. Особливості ліквідації комерційних банків. Ліквідація банку у разі визначення його банкрутом.

Тема 6. Порядок ліцензування комерційних банків

Поняття та особливості ліцензування банківської діяльності. Порядок отримання ліцензії. Реквізити ліцензії. Порядок використання

ліцензії. Поняття ліцензійних умов. Анулювання ліцензії. Наслідки порушення законодавства про ліцензування.

Змістовий модуль 2. Особлива частина

Тема 7. Правові засади відкриття та обслуговування банківських рахунків

Поняття та правова природа банківського рахунку та банківського вкладу. Правове регулювання депозитних операцій. Види та характеристика рахунків: поточні, депозитні, спеціальні. Особливості використання поточних рахунків. Кореспондентські рахунки. Порядок відкриття банками рахунків в національній та іноземній валюті.

Тема 8. Правове регулювання розрахункових відносин

Поняття та правова природа розрахункових відносин. Правова природа готівкових та безготівкових розрахунків. Платіжні інструменти: меморіальний ордер, платіжне доручення, платіжна вимога – вимога доручення, платіжна вимога, розрахунковий чек, вексель, акредитив. Міжбанківські розрахунки. Договір на розрахунково-касове обслуговування. Правове регулювання договірного списання та примусового списання (стягнення) і арешту коштів на банківських рахунках.

Тема 9. Правове регулювання кредитних відносин

Економічні інтереси в банківському кредитуванні і його правове регулювання. Правова природа банківського кредитування і його відмінності від інших видів кредитування.

Тема 10. Юридична природа кредитного договору

Поняття кредитного договору. Принципи банківського кредитування; зміст і форма кредитного договору. Укладення кредитного договору. Міжбанківське кредитування. Правові способи забезпечення погашення

банківських кредитів: гарантія, доручення, застава. Банківська гарантія та проблеми її застосування. Моніторинг кредитних ризиків.

Тема 11. Правове регулювання валютних операцій

Поняття та юридична сутність валютних операцій. Ліцензування валютних операцій. Правові засади розрахунків з іноземними банками. Операції на міжбанківському валютному ринку. Правове регулювання обміну національної та іноземної валюти. Валютний контроль і відповідальність за порушення валютного законодавства.

Тема 12. Правові засоби запобігання легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом

Поняття та ознаки легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом. Фінансові операції, що підлягають обов'язковому та внутрішньому фінансовому моніторингу. Система фінансового моніторингу. Первинний та державний фінансовий моніторинг. Суб'єкти первинного фінансового моніторингу, їх завдання та обов'язки. Ідентифікація осіб, що здійснюють фінансові операції. Обов'язок банків щодо інформування відповідних державних органів про осіб, які здійснюють значні та сумнівні фінансові операції.

Повноваження суб'єктів державного фінансового моніторингу: НБУ, Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку, Державний департамент фінансового моніторингу. Завдання, функції та права Державного департаменту фінансового моніторингу.

Відповідальність за правопорушення в сфері легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом.

4. Структура навчальної дисципліни

Із самого початку вивчення навчальної дисципліни кожен студент має бути ознайомлений як з робочою програмою навчальної дисципліни і формами організації навчання, так і зі структурою, змістом та обсягом кожного з її навчальних модулів, а також з усіма видами контролю та методикою оцінювання сформованих професійних компетентностей.

Вивчення студентом навчальної дисципліни відбувається шляхом послідовного і ґрунтовного опрацювання навчальних модулів. Навчальний модуль – це окремий, відносно самостійний блок дисципліни, який логічно об'єднує кілька навчальних елементів дисципліни за змістом та взаємозв'язками. Навчальний процес здійснюється у таких формах: лекційні та семінарські заняття, творчі завдання, самостійна робота студента. Тематичний план дисципліни складається з двох змістових модулів (табл. 3).

Таблиця 3

Структура залікового кредиту навчальної дисципліни

Тема	Кількість годин, відведених на:		
	лекції	семінарські заняття	самостійну роботу
Тема 1. Предмет, метод, та система банківського права	2	2	8
Тема 2. Джерела банківського права	1	2	7
Тема 3. Правове положення Національного банку України	2	2	8
Тема 4. Правове положення комерційних банків	1	2	7
Тема 5. Порядок створення та реєстрація комерційних банків	2	4	8
Тема 6. Порядок ліцензування комерційних банків	1	2	7
Тема 7. Правові засади відкриття та обслуговування банківських рахунків	2	2	8
Тема 8. Правове регулювання розрахункових відносин	2	2	8
Тема 9. Правове регулювання кредитних відносин	1	4	7
Тема 10. Юридична природа кредитного договору	1	4	8
Тема 11. Правове регулювання валютних операцій	2	4	8

Тема 12. Правові засоби запобігання легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом	1	4	8
Всього годин	18	34	92

5. Плани лекцій

Змістовий модуль 1. Загальна частина

Тема 1. Предмет, метод, та система банківського права

- 1.1. Поняття банківського права.
- 1.2. Проблеми визначення категорії "банківське право" як галузі (підгалузі) права чи як галузі законодавства.
- 1.3. Банківська система України.
- 1.4. Банківська діяльність як предмет банківського права.
- 1.5. Подвійна правова природа відносин за участю банків.
- 1.6. Банківські правовідносини: поняття, склад та особливості.
- 1.7. Система банківського права.
- 1.8. Основні принципи банківського права.

Література: [1 – 3; 5; 7; 8; 10; 13; 16; 31].

Тема 2. Джерела банківського права

- 2.1. Поняття джерела права.
- 2.2. Види джерел права.
- 2.3. Нормативно-правові акти як джерела права.
- 2.4. Судова практика, звичаї банківської практики,
- 2.5. Уніфіковані правила міжнародних організацій як джерело.

Література: [1 – 3; 5; 7; 16; 18; 32; 35].

Тема 3. Правове положення Національного банку України

- 3.1. Правовий статус Національного банку України.
- 3.2. Основні завдання та функції.
- 3.3. Органи управління та структура Національного банку України.
- 3.4. Операції Національного банку України. НБУ як емітент цінних паперів.

3.5. Правове регулювання взаємовідносин Національного банку України з регіональними відділеннями, комерційними банками, державним казначейством та іншими установами.

3.6. Державне регулювання банківської діяльності: адміністративне та індикативне. Заходи впливу Національного банку України.

Література: [1 – 3; 5; 7; 15; 32; 35].

Тема 4. Правове положення комерційних банків

- 4.1. Поняття комерційного банку та його правовий статус.
- 4.2. Органи управління комерційним банком.
- 4.3. Класифікація комерційних банків України.
- 4.4. Банківська інформація і забезпечення банківської таємниці.

Література: [1 – 3; 5 – 7; 10; 16; 32; 35].

Тема 5. Порядок створення та реєстрація комерційних банків

- 5.1. Порядок створення, реєстрації, їх філій та представництв.
- 5.2. Реорганізація та ліквідація комерційних банків.
- 5.3. Поняття та види операцій комерційних банків.

Література: [1 – 3; 5 – 7; 10; 16; 32; 35].

Тема 6. Порядок ліцензування комерційних банків

- 6.1. Поняття та особливості ліцензування банківської діяльності.
- 6.2. Порядок отримання ліцензії.
- 6.3. Реквізити ліцензії.
- 6.4. Порядок використання ліцензії.
- 6.5. Поняття ліцензійних умов.
- 6.6. Анулювання ліцензії.
- 6.7. Наслідки порушення законодавства про ліцензування.

Література: [1 – 3; 5 – 7; 10; 16; 32; 35].

Змістовий модуль 2. Особлива частина

Тема 7. Правові засади відкриття та обслуговування банківських рахунків

- 7.1. Поняття та правова природа банківського рахунку та банківського вкладу.
- 7.2. Правове регулювання депозитних операцій.
- 7.3. Види та характеристика рахунків: поточні, депозитні, спеціальні.
- 7.4. Особливості використання поточних рахунків.
- 7.5. Кореспондентські рахунки.
- 7.6. Порядок відкриття банками рахунків у національній та іноземній валюті.

Література: [1 – 8; 12; 25].

Тема 8. Правове регулювання розрахункових відносин

- 8.1. Поняття та правова природа розрахункових відносин.
- 8.2. Правова природа готівкових та безготівкових розрахунків.
- 8.3. Платіжні інструменти: меморіальний ордер, платіжне доручення, платіжна вимога – вимога доручення, платіжна вимога, розрахунковий чек, вексель, акредитив.
- 8.4. Міжбанківські розрахунки.
- 8.5. Договір на розрахунково-касове обслуговування.
- 8.6. Правове регулювання договірної списання та примусового списання (стягнення) і арешту коштів на банківських рахунках.

Література: [1 – 8; 12; 25].

Тема 9. Правове регулювання кредитних відносин

- 9.1. Поняття кредиту і принципи кредитування.
- 9.2. Форми і види кредитів.
- 9.3. Поняття банківського кредиту та його особливості одержання. Особливості одержання комерційного, лізингового кредиту.
- 9.4. Факторингові послуги та їх особливості.

Література: [1 – 7; 14; 20 – 25].

Тема 10. Юридична природа кредитного договору

- 10.1. Поняття кредитного договору.
- 10.2. Укладення кредитного договору.
- 10.3. Міжбанківське кредитування.
- 10.4. Правові способи забезпечення погашення банківських кредитів: гарантія, доручення, застава.
- 10.5. Моніторинг кредитних ризиків.

Література: [1 – 7; 14; 20 – 25; 32].

Тема 11. Правове регулювання валютних операцій

- 11.1. Поняття та юридична сутність валютних операцій.
- 11.2. Ліцензування валютних операцій.
- 11.3. Правові засади розрахунків з іноземними банками.
- 11.4. Операції на міжбанківському валютному ринку.
- 11.5. Правове регулювання обміну національної та іноземної валюти.
- 11.6. Валютний контроль і відповідальність за порушення валютного законодавства.

Література: [1 – 7; 11; 19; 26; 32 – 35].

Тема 12. Правові засоби запобігання легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом

- 12.1. Поняття та ознаки легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом.
- 12.2. Фінансові операції, що підлягають обов'язковому та внутрішньому фінансовому моніторингу.
- 12.3. Система фінансового моніторингу.
- 12.4. Первинний та державний фінансовий моніторинг.
- 12.5. Суб'єкти первинного фінансового моніторингу, їх завдання та обов'язки.
- 12.6. Обов'язок банків щодо інформування відповідних державних органів про осіб, які здійснюють значні та сумнівні фінансові операції.
- 12.7. Повноваження суб'єктів державного фінансового моніторингу.
- 12.8. Відповідальність за правопорушення в сфері легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом

Література: [1 – 7; 12; 27 – 30; 32 – 35].

6. Теми та плани семінарських (практичних) занять

Семінарське заняття – форма навчального заняття, за якої викладач організовує дискусію навколо попередньо визначених тем, до яких студенти готують тези виступів. На кожному семінарському занятті викладач оцінює підготовлені студентами доповіді та презентації з окреслених питань (табл. 4), їх виступи, активність у дискусії, вміння формулювати і відстоювати свою позицію тощо. Семінару передують самостійна робота студента з освоєння матеріалу, отриманого на лекціях, а також викладеного в навчальній та іншій спеціальній літературі, рекомендованої викладачем. У процесі проведення семінарського заняття організується дискусія навколо попередньо визначених тем, до яких студенти готують тези виступів, а також проблемні питання, відповідь на які має бути знайдена у ході обговорення.

З метою контролю рівня підготовки студентів викладач може проводити письмові контрольні роботи в ході проведення семінару у вигляді розв'язання ситуаційних або тестових завдань. Підсумкові бали за кожне семінарське заняття виставляються у відповідний журнал. Отримані студентом бали за окремі семінарські заняття враховуються в процесі накопичення підсумкових балів з даної навчальної дисципліни.

План проведення семінарських (практичних) занять наведено в табл. 4.

План проведення семінарських занять

Назва теми	Перелік практичної роботи (опрацьованих питань)	Кількість годин	Література
1	3	4	5
Змістовий модуль 2. Загальна частина			
Тема 1. Предмет, метод, та система банківського права	1.1. Поняття банківського права. 1.2. Проблеми визначення категорії "банківське право" як галузі (підгалузі) права чи як галузі законодавства. 1.3. Банківська система України. 1.4. Банківські правовідносини: поняття, склад та особливості. 1.5. Система банківського права. 1.6. Основні принципи банківського права	2	[1 – 3; 5; 7; 8; 10; 13; 16; 31]
Тема 2. Джерела банківського права	2.1. Поняття джерела права. 2.2 Види джерел права. 2.3. Нормативно-правові акти як джерела права. 2.4. Судова практика, звичаї банківської практики, 2.5. Уніфіковані правила міжнародних організацій як джерело	2	[1 – 3; 5; 7; 16; 18; 32; 35]
Тема 3. Правове положення Національного банку України	3.1. Правовий статус Національного банку України. 3.2. Основні завдання та функції. 3.3. Органи управління та структура Національного банку України. 3.4. Операції Національного банку України. 3.5. НБУ як емітент цінних паперів	2	[1 – 3; 5; 7; 15; 32; 35]

Продовження табл. 4

1	2	3	4
Тема 4. Правове положення комерційних банків	4.1. Поняття комерційного банку та його правовий статут. 4.2. Органи управління комерційним банком. 4.3. Класифікація комерційних банків України. 4.4. Банківська інформація і забезпечення банківської таємниці	2	[1 – 3; 5 – 7; 10; 16; 32; 35]
Тема 5. Порядок створення та реєстрація комерційних банків	5.1. Порядок створення, реєстрації, комерційних банків, їх філій та представництв. 5.2. Реорганізація та ліквідація комерційних банків. 5.3. Поняття та види операцій комерційних банків	4	[1 – 3; 5 – 7; 10; 16; 32; 35]
Тема 6. Порядок ліцензування комерційних банків	6.1. Поняття та особливості ліцензування банківської діяльності. 6.2. Порядок отримання ліцензії. 6.3. Поняття ліцензійних умов. 6.4. Анулювання ліцензії	2	[1 – 3; 5 – 7; 10; 16; 32; 35]
Змістовий модуль 2. Особлива частина			
Тема 7. Правові засади відкриття та обслуговування банківських рахунків	7.1. Поняття та правова природа банківського рахунку та банківського вкладу. 7.2. Правове регулювання депозитних операцій. 7.3. Види та характеристика рахунків: поточні, депозитні, спеціальні. 7.4. Особливості використання поточних рахунків. 7.5. Кореспондентські рахунки. 7.6. Порядок відкриття банками рахунків в національній та іноземній валюті	2	[1 – 8; 12; 25]
Тема 8. Правове регулювання розрахункових відносин	8.1. Поняття та правова природа розрахункових відносин. 8.2. Правова природа готівкових та безготівкових розрахунків. 8.3. Платіжні інструменти: меморіальний ордер, платіжне доручення, платіжна вимога – вимога доручення, платіжна вимога, розрахунковий чек, вексель, акредитив. 8.4. Міжбанківські розрахунки. 8.5. Договір на розрахунково-касове обслуговування	2	[1 – 8; 12; 25]

Закінчення табл. 4

1	2	3	4
Тема 9. Правове регулювання кредитних відносин	9.1. Поняття кредиту і принципи кредитування. 9.2. Форми і види кредитів. 9.3. Поняття банківського кредиту та його особливості одержання. 9.4. Особливості одержання комерційного, лізингового кредиту. 9.5. Факторингові послуги та їх особливості	4	[1 – 7; 14; 20 – 25]
Тема 10. Юридична природа кредитного договору	10.1. Поняття кредитного договору. 10.2. Укладення кредитного договору. 10.3. Міжбанківське кредитування. 10.4. Правові способи забезпечення погашення банківських кредитів: гарантія, доручення, застава. 10.5. Моніторинг кредитних ризиків	4	[1 – 7; 14; 20 – 25; 32]
Тема 11. Правове регулювання валютних операцій	11.1. Поняття та юридична сутність валютних операцій. 11.2. Ліцензування валютних операцій. 11.3. Правові засади розрахунків з іноземними банками. 11.4. Операції на міжбанківському валютному ринку. 11.5. Валютний контроль і відповідальність за порушення валютного законодавства	4	[1 – 7; 11; 19; 26; 32 – 35]
Тема 12. Правові засоби запобігання легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом	12.1. Поняття та ознаки легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом. 12.2. Фінансові операції, що підлягають обов'язковому та внутрішньому фінансовому моніторингу. 12.3. Система фінансового моніторингу. 12.4. Первинний та державний фінансовий моніторинг. 12.5. Обов'язок банків щодо інформування відповідних державних органів про осіб, які здійснюють значні та сумнівні фінансові операції. 12.6. Відповідальність за правопорушення в сфері легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом	4	[1 – 7; 12; 27 – 30; 32 – 35]
Всього годин		34	

7. Приклади типових практичних завдань за темами

Змістовий модуль 1. Загальна частина

Тема 3. Правове положення Національного банку України.

При наданні банківських послуг у сфері розрахунків в електронному варіанті у наслідок відсутності в достатній кількості електронних зчитувальних пристроїв, Національний Банк України тимчасово призупинив дію ліцензії.

Визначте підстави відклику ліцензії і правомірність такого рішення Національним Банком України.

Дайте обґрунтування, посилаючись на законодавство.

Тема 4. Правове положення комерційних банків.

Громадянин Сидоров О. М. та Петров С. П. спільно з ПубАТ "Горизонт" вирішили займатися банківською діяльністю для чого вирішили зареєструвати банк. Організаційно-правова форма банку – приватне акціонерне товариство. Статутний фонд рішенням засновників був установлений у розмірі 1 млн євро. Державний реєстратор, розглянувши подані документи, відмовив у реєстрації.

Дайте правову характеристику ситуації.

Визначте правомірність відмови та обґрунтуйте.

Тема 5. Порядок створення та реєстрація комерційних банків.

На загальних зборах засновників було вирішено, що банк буде зареєстровано у формі публічного акціонерного товариства зі статутним фондом у 5 млн євро. Також було запропоновано, що для створення банку, 100 % акцій будуть розповсюджені між засновниками.

Надайте правову характеристику публічного акціонерного товариства.

Визначте наслідки такого рішення і дайте обґрунтування.

Змістовий модуль 2. Особлива частина

Тема 9. Правове регулювання кредитних відносин.

Банк "ПродуктПром" видав кредит у розмірі 5 млн. грн. ТОВ "Важіль" під заставу майна. При настанні терміну погашення кредиту банк звернувся до ТОВ "Важіль", але товариство відмовилося внести суму кредиту у строки зазначені договором, мотивуючи це відсутністю грошей. При підготовці позовної заяви виявилось, що майно перебуваючи у заставі, не належало товариству.

Визначте помилки, що були допущені банком при видачі кредиту.

Який порядок рішення стосовно питання і як ця ситуація може вирішитися?

Тема 10. Юридична природа кредитного договору.

Фізична особа – підприємець Клімов О. С. для розвитку одного з напрямів підприємницької діяльності звернувся до банку "Південний комерційний банк" за кредитом у розмірі 2 млн грн.

Визначте основні істотні елементи договору, підстави і порядок видачі кредиту.

8. Самостійна робота

Самостійна робота студента (СРС) – це форма організації навчального процесу, за якої заплановані завдання виконуються студентом самостійно під методичним керівництвом викладача.

Мета СРС – засвоєння в повному обсязі навчальної програми та формування у студентів загальних і професійних компетентностей, які відіграють суттєву роль у становленні майбутнього фахівця вищого рівня кваліфікації.

Навчальний час, відведений для самостійної роботи студентів визначається навчальним планом і становить 64 % (92 години) від загального обсягу навчального часу на вивчення дисципліни (144 години). У ході самостійної роботи студент має перетворитися на активного учасника навчального процесу, навчитися свідомо ставитися до

оволодіння теоретичними і практичними знаннями, вільно орієнтуватися в інформаційному просторі, нести індивідуальну відповідальність за якість власної професійної підготовки.

СРС включає: опрацювання лекційного матеріалу; опрацювання та вивчення рекомендованої літератури, основних термінів та понять за темами дисципліни; підготовку до семінарських занять; поглиблене опрацювання окремих лекційних тем або питань; виконання індивідуальних завдань за вивченою темою; написання есе за заданою проблематикою; пошук (підбір) та огляд літературних джерел за заданою проблематикою дисципліни; аналітичний розгляд наукової публікації; контрольну перевірку студентами особистих знань за запитаннями для самодіагностики; підготовку до контрольних робіт та інших форм поточного контролю; підготовку до модульного контролю (колоквіуму); систематизацію вивченого матеріалу з метою підготовки до підсумкового контролю.

Необхідним елементом успішного засвоєння матеріалу навчальної дисципліни є самостійна робота студентів з вітчизняною та закордонною спеціальною юридичною літературою, нормативними актами з питань правового регулювання банківської діяльності. Основні види самостійної роботи, які запропоновані студентам для засвоєння теоретичних знань з навчальної дисципліни, наведені в табл. 5.

Таблиця 5

Питання для самостійного опрацювання

Назва теми	Питання для самостійного опрацювання	Кількість годин	Рекомендована література
1	2	3	4
Змістовий модуль 1 Загальна частина			
Тема 1. Предмет, метод, та система банківського права	1.1. Поясніть співвідношення інституту банківського права з іншими фінансово-правовими інститутами. 1.2. Розгляньте основні етапи розвитку банківського права. 1.3. Визначте особливості методу банківського права	8	[1 – 3; 5; 7; 8; 10; 13; 16; 31]

Продовження табл. 5

1	2	3	4
Тема 2. Джерела банківського права	2.1. Розгляньте систему і структуру банківського законодавства. 2.2. З'ясуйте проблеми застосування публічно-правових і приватноправових норм, що регулюють банківську діяльність	7	[1 – 3; 5; 7; 16; 18; 32; 35]
Тема 3. Правове положення Національного банку України	3.1. Ознайомтесь зі статутом НБУ. 3.2. Розгляньте статутні угоди кредитних установ. 3.3. З'ясуйте основні функції НБУ	8	[1 – 3; 5; 7; 16; 18; 32; 35]
Тема 4. Правове положення комерційних банків	4.1. З'ясуйте особливості подвійного підпорядкування комерційних банків. 4.2. Ознайомлення зі структурою комерційного банку. 4.3. Ознайомлення з банківськими асоціаціями та холдингами	7	[1 – 3; 5 – 7; 10; 16; 32; 35]
Тема 5. Порядок створення та реєстрація комерційних банків	5.1. Визначте всі етапи реєстрації комерційного банку. 5.2. Ознайомтесь з порядком формування статутного капіталу банку. 5.3. З'ясуйте які існують органи керівництва та управління банками	8	[1 – 3; 5 – 7; 10; 16; 32; 35]
Тема 6. Порядок ліцензування комерційних банків	6.1. З'ясуйте особливості ліцензування комерційних банків. 6.2. Ознайомтесь з порядком отримання ліцензії. 6.3. Визначте у яких випадках можливе анулювання ліцензії?	7	[1 – 3; 5 – 7; 10; 16; 32; 35]
Змістовий модуль 2. Особлива частина			
Тема 7. Правові засади відкриття та обслуговування банківських рахунків	7.1. Визначити основні положення договору банківського вкладу. 7.2. З'ясуйте функції депозитних сертифікатів. 7.3. Ознайомтесь з випадками призупинення та арешту банківського рахунку	8	[1 – 8; 12; 25]

Закінчення табл. 5

1	2	3	4
Тема 8. Правове регулювання розрахункових відносин	<p>8.1. Розгляньте особливості банківського переказу.</p> <p>8.2. Поясніть сутність міжбанківських розрахунків.</p> <p>8.3. Ознайомтесь із застосуванням акредитивної форми розрахунків у зовнішньоекономічних розрахунках</p>	8	[1 – 8; 12; 25]
Тема 9. Правове регулювання кредитних відносин	<p>9.1. Розгляньте методи гарантування кредитів.</p> <p>9.2. Поясніть, що таке непряме кредитування?</p> <p>9.3 Поясніть різницю між факторингом, форфейтингом та лізингом</p>	7	[1 – 7; 14; 20 – 25]
Тема 10. Юридична природа кредитного договору	<p>10.1. Визначте правову природу кредитного договору.</p> <p>10.2. Визначте межі відповідальності за порушення зобов'язань по кредитному договору.</p> <p>10.3. Визначте сутність міжбанківського кредитування</p>	8	[1 – 7; 14; 20 – 25; 32]
Тема 11. Правове регулювання валютних операцій	<p>11.1. Ознайомлення з емісією комерційними банками акцій і облігацій.</p> <p>11.2. Розгляньте порядок ліцензування валютних операцій.</p> <p>11.3. Визначте порядок купівлі і продажу валюти на внутрішньому ринку України</p>	8	[1 – 7; 11; 19; 26; 32 – 35]
Тема 12. Правові засоби запобігання легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом	<p>12.1. Ознайомлення з поняттям та ознаками легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом.</p> <p>12.2. Визначення меж відповідальності за правопорушення в сфері легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом</p>	8	[1 – 7; 12; 27 – 30; 32 – 35]
Разом годин		92	

8.1. Індивідуальне завдання

Наукова підготовка студентів, що навчаються за освітньо-кваліфікаційним рівнем "бакалавр" передбачає виконання індивідуального творчого завдання та написання наукових статей за актуальними проблемними темами.

Індивідуальне творче завдання обирається студентом самостійно за погодженням із викладачем. Студент повинен надати індивідуальне завдання для перевірки в призначений викладачем термін, але не пізніше терміну проведення підсумкового модульного контролю. Оцінка за виконання індивідуального завдання додається до загальної оцінки за навчальною дисципліною.

При оцінюванні творчого завдання враховуються такі критерії:

- 1) послідовність аналізу;
- 2) вміння застосувати інформаційні джерела;
- 3) наявність узагальнень;
- 4) оригінальність підходу;
- 5) глибина опрацювання інформаційного матеріалу;
- 6) оформлення.

Написання наукових статей, тез доповідей, участь у конференціях відбувається за темою, узгодженою із науковим керівником та здійснюється під його керівництвом.

Максимальне число балів у семестрі за результатами науково-дослідницької діяльності з навчальної дисципліни встановлюється відповідною Технологічною картою навчальної дисципліни затвердженою на поточний навчальний рік. Під час оцінювання науково-дослідної діяльності студента враховується самостійність, творчість, проблематика конкретної наукової роботи (написання наукової статті, написання тез доповідей на конференції та інше), активна участь під час проведення відповідного заходу, науковий рівень виконаної роботи

8.2. Тестові завдання

1. Чи може бути виданий банком безвідсотковий кредит:

- а) ні, не може;
- б) так, може;

2. Особа, що розміщує гроші в банк під відсотки:

- а) кредитор;
- б) клієнт;
- в) гарант;
- г) депонент;
- д) позичальник.

3. Форми здійснення Національним банком України своїх нормотворчих повноважень:

- а) положення;
- б) постанови;
- в) інструкції;
- г) накази.

4. Чи є підставою для відкликання ліцензії є здійснення комерційним банком банківських операцій, не передбачених ліцензією:

- а) так;
- б) ні.

5. Банківська діяльність без реєстрації та без ліцензії на території України:

- а) заборонена;
- б) дозволена.

6. Чи може банківський вклад може бути відкритий на користь третіх осіб:

- а) ні, не може;
- б) так, може;
- в) залежить від конкретних обставин.

7. Види діяльності, якими заборонено займатися комерційним банкам:

- а) виробнича, торговельна та страхова діяльність;
- б) виробнича, страхова діяльність;
- в) виробнича діяльність;
- г) немає правильної відповіді.

8. Банківська таємниця - це таємниця про:

- а) види операцій банку;
- б) рахунках клієнтів банку та рух коштів по них;
- в) курс валют.

9. До валютних цінностей не відноситься:

- а) іноземна валюта;
- б) зовнішні цінні папери;
- в) золоті злитки.

10. Чи є нормативні акти НБУ джерелом банківського права:

- а) ні, не є;
- б) так, є.

11. Предмет банківського права становить:

- а) банківська діяльність;
- б) банківські операції;
- в) банківські угоди.

12. Договір банківського рахунку може бути розірваний банком в односторонньому порядку:

- а) так може, якщо дана умова передбачено в договорі;
- б) ні, договір банківського рахунку не може бути розірваний за ініціативи банку.

13. Надання кредиту є для банку:

- а) активною операцією;
- б) пасивною операцією.

14. Надайте правильне визначення:

- а) банки – це такі кредитні організації, які не мають права в здійснювати наступні операції: залучати вклади; розміщувати вклади; відкривати і вести банківські рахунки;
- б) комерційний банк – це юридична особа, яка для отримання прибутку як основної мети своєї діяльності за умови спеціального дозволу має право здійснювати банківські операції;
- в) комерційні банки займаються емісією банкнот державного зразка;
- г) не має правильної відповіді.

15. Цивільно-правовий метод – це метод:
- а) диспозитивного регулювання;
  - б) координації;
  - в) автономії;
  - г) всі відповіді правильні.

8.3. Контрольні запитання для самодіагностики

1. Генезис та сучасний стан правового регулювання суспільних відносин за участю банків в Україні.
2. Поняття банківського права України.
3. Порядок ліквідації та реорганізації комерційних банків.
4. Основні завдання та функції НБУ.
5. Контрольні та ліцензійні функції НБУ.
6. Порядок відкриття рахунків у банках.
7. Значення банківського права як галузі права, учбової дисципліни, законодавства, науки.
8. Керівні органи НБУ, їх повноваження, структура НБУ.
9. Види кредитних операцій.
10. Загальна характеристика Закону України "Про Національний банк України".
11. Відповідальність за порушення банківського законодавства.
12. Правовий статус НБУ.
13. Поняття та правова природа банківського рахунку.
14. Подвійна правова природа НБУ.
15. Форми кредиту.
16. Структура НБУ. Керівні органи НБУ та їх повноваження.
17. Правова природа договору банківського депозиту.
18. Операції Національного банку України.
19. Види та загальна характеристика рахунків: поточних, депозитних, кредитних та бюджетних.
20. Нормативні акти НБУ.
21. Значення банківської системи України для розвитку ринкових відносин.
22. Види та класифікація комерційних банків.
23. Проблема визначення категорії "банківське право" як галузі (підгалузі) права.

24. Принципи кредитування.
25. Джерела банківського права: конституційні норми, та норми спеціальних законів України.
26. Правові засоби забезпечення погашення банківських кредитів.
27. Система банківського права (законодавства).
28. Правова природа операцій комерційних банків.
29. Предмет, метод та система банківського права.
30. Нормативна регламентація банківського кредитування.
31. Засади та функції правового регулювання банківської діяльності в Україні.
32. Правове регулювання та характеристика банківських операцій в Україні.
33. Загальна характеристика Закону України "Про банки та банківську діяльність".
34. Міжбанківські розрахунки.
35. Банківська діяльність як предмет банківського права.
36. Сторони та зміст кредитного договору.
37. Визначення поняття "банку" та склад банківської системи України.
38. Правове регулювання міжбанківських кредитів.
39. Поняття та правова природа розрахунково-касового обслуговування.
40. Відповідальність за порушення банківського законодавства.
41. Норми, що регулюють відносини по відкриттю, веденню, закриттю банківських рахунків.
42. Правове регулювання операцій з цінними паперами.
43. Інвестиційні операції за участю банків.
44. Відповідальність за порушення валютного законодавства.
45. Правовий режим валютних операцій.
46. Правове регулювання безготівкових розрахунків.
47. Адміністративне та індикативне регулювання банківської діяльності.
48. Поняття комерційного банку та його правовий статут.
49. Загальна характеристика та види комерційних банків.
50. Факторингові, лізингові та трастові операції (угоди).
51. Суб'єкти банківських правовідносин.
52. Порядок створення та реєстрації комерційних банків Документи, які необхідні для реєстрації комерційного банку.
53. Поняття розрахунків: розрахунки готівкою та безготівкові розрахунки.
54. Правовий захист банківської та комерційної таємниці.

55. Поняття та правове положення відокремлених підрозділів комерційних банків.
56. Кореспондентські рахунки.
57. Безспірне списання коштів.
58. Поняття кредитних правовідносин.
59. Правове забезпечення захисту інтересів клієнтів та фінансової надійності комерційних банків.
60. Функції НБУ по регулюванню та нагляду за комерційними банками, що здійснюють значні та сумнівні фінансові операції.

9. Індивідуально-консультативна робота

Індивідуально-консультативна робота здійснюється за графіком індивідуально-консультативної роботи. Успішне засвоєння навчальної дисципліни передбачає ретельну підготовку студента, що починається з освоєння рекомендованих викладачем підручників і навчальних посібників. Однак засвоєння матеріалу, викладеного в літературі даного виду, недостатньо для того, щоб вважатися професіоналом у даній галузі права. Тому до кожної теми рекомендована основна і додаткова література, що формує доктрину права і дозволяє засвоїти теоретичні питання навчальної дисципліни.

Вивчення літератури слід починати після ознайомлення з чинним законодавством, література в даній галузі швидко застаріває у зв'язку з динамікою прийняття законодавства в Україні.

Підготовка до практичних занять повинна починатися зі знайомства з останніми публікаціями в юридичних журналах, таких, як "Право України", "Право і безпека" та інші. Особливу увагу слід звертати на судову практику, що дозволяє звірити свої знання, свою позицію з рішенням того чи іншого питання. Крім того, необхідним елементом самостійної роботи студента є дослідження монографій в сфері банківської діяльності та фінансового права загалом.

У процесі індивідуальної роботи зі студентом здійснюється перевірка правильності рішень, обговорення способів і прийняття рішень. На групових консультаціях – розбір типових завдань.

10. Методи навчання

Навчальна дисципліна "Банківське право" відіграє важливу світоглядну і методологічну роль у системі підготовки бакалаврів на пряму підготовки 6.030508 "Фінанси і кредит". Вона узагальнює досвід попередньої підготовки і спирається на наявний рівень загальнокультурного і професійного розвитку студентів, готує до здатності самостійного вирішення сучасних проблем у практичній банківській сфері.

Основними формами навчальної роботи при вивченні навчальної дисципліни є лекційні та семінарські заняття. Лекції проводяться з базових питань банківського права, містять узагальнений теоретичний матеріал, що є базою для самостійної роботи студентів. У ході читання лекцій увага акцентується на найбільш складних питаннях досліджуваної теми, даються рекомендації щодо самостійної роботи над відповідними темами. У процесі викладання навчальної дисципліни "Банківське право" для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів передбачене застосування як активних, так і інтерактивних навчальних технологій, серед яких: лекції проблемного характеру, міні-лекції, робота в малих групах, семінари-дискусії, кейс-метод, презентації, ознайомлювальні (початкові) ігри, метод проектної роботи (Табл.6).

Для досягнення поставлених цілей викладання навчальної дисципліни реалізуються такі засоби, способи і організаційні заходи:

- вивчення теоретичного матеріалу навчальної дисципліни на лекціях з використанням комп'ютерних технологій;
- самостійне вивчення теоретичного матеріалу навчальної дисципліни з використанням Інтернет-ресурсів, інформаційних баз, методичних розробок, спеціальної навчальної та наукової літератури;
- закріплення теоретичного матеріалу при проведенні семінарів, виконання проблемно-орієнтованих, пошукових, творчих завдань.

Таблиця 6

Розподіл форм та методів активізації процесу навчання за темами навчальної дисципліни

Тема заняття	Практичне застосування навчальних технологій
--------------	--

1	2
Тема 1. Предмет, метод, та система банківського права	<i>Міні-лекція</i> з питання "Основні етапи розвитку банківського права"

1	2
Тема 2. Джерела банківського права	<i>Семінар-дискусія</i> з питання "Проблеми застосування публічно-правових і приватноправових норм, що регулюють банківську діяльність"
Тема 3. Правове положення Національного банку України	<i>Проблемна лекція</i> з питання "Проблеми регулювання взаємовідносин Національного банку України з регіональними відділеннями, комерційними банками, державним казначейством та іншими установами"
Тема 4. Правове положення комерційних банків	<i>Семінар-дискусія</i> з питання "Спеціальна компетенція комерційного банку: зміст, межі і загальні заборони"
Тема 5. Порядок створення та реєстрація комерційних банків	<i>Ділова гра</i> : "Реєстрація комерційного банку" (підбір пакету документів для реєстрації)
Тема 6. Порядок ліцензування комерційних банків	<i>Семінар-дискусія</i> з питання "Особливості ліцензування банківської діяльності"
Тема 7. Правові засади відкриття та обслуговування банківських рахунків	<i>Міні-лекція</i> "Правове регулювання банківського рахунку і вкладу"
Тема 8. Правове регулювання розрахункових відносин	<i>Проблемна лекція</i> з питання "Місце розрахункових відносин у системі банківських операцій"
Тема 9. Правове регулювання кредитних відносин	<i>Кейс-метод</i> : "Отримання кредиту для розширення власного бізнесу"
Тема 10. Юридична природа кредитного договору	<i>Міні-лекція</i> "Відповідальність за порушення кредитного договору"
Тема 11. Правове регулювання валютних операцій	<i>Проблемна лекція</i> з питання "Правове регулювання кореспондентських відносин з іноземними банками"
Тема 12. Правові засоби запобігання легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом	<i>Семінар-дискусія</i> з питання "Повноваження суб'єктів державного фінансового моніторингу"

Основні відмінності активних та інтерактивних методів навчання від традиційних визначаються не тільки методикою і технікою викладання, але й високою ефективністю навчального процесу, який виявляється у: високій мотивації студентів; закріпленні теоретичних знань на практиці; підвищенні самосвідомості студентів; формуванні здатності приймати самостійні рішення; формуванні здатності до ухвалення колективних рішень; формуванні здатності до соціальної інтеграції; набуття навичок вирішення конфліктів; розвитку здатності до знаходження компромісів.

Проблемні лекції спрямовані на розвиток логічного мислення студентів. Коло питань теми лекції обмежується двома-трьома ключовими моментами, увага студентів концентрується на матеріалі, що не знайшов відображення у підручниках, використовується досвід закордонних навчальних закладів із роздачею студентам під час лекцій друкованого матеріалу та виділенням головних висновків із питань, що розглядаються. При викладанні лекційного матеріалу студентам пропонуються питання для розмірковування. При цьому лектор задає запитання, які спонукають студента шукати розв'язання проблемної ситуації. Така система примушує студентів сконцентруватися і почати активно мислити в пошуках правильної відповіді.

Міні-лекції передбачають викладення навчального матеріалу за короткий проміжок часу й характеризуються значною ємністю, складністю логічних побудов, образів, доказів та узагальнень. Міні-лекції проводяться, як правило, як частина заняття-дослідження.

Поточна і випереджальна СРС спрямована на поглиблення та закріплення знань, а також розвиток практичних умінь, полягає в:

- роботі магістрів із лекційним матеріалом, пошук і аналіз літератури та електронних джерел інформації за заданою проблемою;
- виконанні домашніх завдань;
- перекладі матеріалів із тематичних інформаційних ресурсів із іноземних мов;
- вивченні тем, винесених на самостійне опрацювання;
- вивченні теоретичного матеріалу до семінарських занять.

Командна робота та ігри дають змогу структурувати практично-семінарські заняття за формою і змістом, створюють можливості для

участі кожного студента в роботі за темою заняття, забезпечують формування особистісних якостей та досвіду соціального спілкування.

Дискусії передбачають обмін думками та поглядами учасників з приводу даної теми, а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди і переконання, виробляють вміння формулювати думки й висловлювати їх, вчать оцінювати пропозиції інших людей, критично підходити до власних поглядів. Навчальна дискусія відрізняється від інших видів дискусій тим, що новизна її проблематики ставиться лише до групи осіб, що беруть участь у дискусії, тобто те рішення проблеми, що вже знайдено в науці, має бути знайдене в навчальному процесі в даній аудиторії.

Навчальні групові дискусії дають найбільший ефект при вивченні й проробленні складного матеріалу й формуванні потрібних установок. Цей активний метод навчання забезпечує гарні можливості для зворотного зв'язку, підкріплення, практики, мотивації й перенесення знань і навичок з однієї області в іншу.

Форма розбору та аналізу конкретних ситуацій, яка дає змогу наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності спеціалістів і передбачає розгляд виробничих, управлінських та інших ситуацій, складних конфліктних випадків, проблемних ситуацій, інцидентів у процесі вивчення навчального матеріалу. Мета цієї форми – навчити студентів аналізувати інформацію, виявляти ключові проблеми, вибирати альтернативні шляхи рішення, оцінювати їх, знаходити оптимальний варіант і формулювати програми дій. При виконанні сполучається індивідуальна робота студента із проблемною ситуацією й групове обговорення пропозицій, підготовлених кожним членом групи. Це дозволяє студенту, який навчається, розвивати навички групової, командної роботи, що розширює можливості для рішення типових проблем у рамках досліджуваної навчальної тематики.

У результаті проведення індивідуального аналізу, обговорення в групі, визначення проблем, знаходження альтернатив, вибору дій і плану їхнього виконання студенти одержують можливість розвивати навички аналізу й планування.

Пошукова робота – дослідницький принцип, що передбачає самостійну дослідницьку діяльність магістрів у процесі навчання, моделювання або повторення процесу реального наукового пошуку і наукового відкриття.

Командна робота та ігри – форма активізації студентів, за якої вони задіяні в процесі інсценізації певної виробничої ситуації у ролі безпосередніх учасників подій. Цей метод є в комплексі рольовою грою з різними, найчастіше протилежними інтересами її учасників і необхідністю прийняття якого-небудь рішення після закінчення або в ході гри.

Рольові ігри допомагають формувати такі важливі ключові кваліфікації, як комунікативні здатності, толерантність, уміння працювати в малих групах, самостійність мислення й т. д. Від викладача потрібна більша попередня методична підготовка при проведенні рольових ігор, уміння прогнозувати результати й робити відповідні висновки. Ділові ігри характеризуються спрямованістю на зняття певних практичних проблем, придбання навичок виконання конкретних прийомів діяльності.

11. Методи контролю

Система оцінювання сформованих компетентностей у студентів враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні, семінарські, практичні заняття, а також виконання самостійної роботи. Оцінювання сформованих компетентностей у студентів здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою. Відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця, контрольні заходи включають:

поточний контроль, що здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, практичних (семінарських) занять і оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 75 балів; мінімальна сума, що дозволяє студенту скласти іспит, – 35 балів);

модульний контроль, що проводиться з урахуванням поточного контролю за відповідний змістовий модуль і має на меті інтегровану оцінку результатів навчання студента після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини дисципліни – змістового модуля;

підсумковий/семестровий контроль, що проводиться у формі заліку, відповідно до графіку навчального процесу.

Поточний контроль з даної навчальної дисципліни проводиться в таких формах:

активна робота на лекційних заняттях;

активна участь у виконанні практичних завдань;

активна участь у дискусії та презентації матеріалу на семінарських заняттях;

захист творчого завдання;

перевірка есе за заданою тематикою;

проведення поточного тестування;

проведення письмової контрольної роботи;

експрес-опитування.

Модульний контроль з даної навчальної дисципліни проводиться у формі колоквиуму. Колоквиум – це форма перевірки й оцінювання знань студентів у системі освіти у вищих навчальних закладах. Проводиться як проміжний міні-залік з ініціативи викладача.

Підсумковий/семестровий контроль проводиться у формі семестрового заліку. **Семестрові заліки** – форма оцінки підсумкового засвоєння студентами теоретичного та практичного матеріалу з окремої навчальної дисципліни, що проводиться як контрольний захід.

Порядок проведення поточного оцінювання знань студентів. Оцінювання знань студента під час семінарських (практичних) занять та виконання творчих завдань проводиться за накопичувальною 100-бальною системою за такими критеріями:

розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються;

ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни;

ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядаються;

вміння поєднувати теорію з практикою при розгляді виробничих ситуацій, розв'язанні задач, проведенні розрахунків у процесі виконання індивідуальних завдань та завдань, винесених на розгляд в аудиторії;

логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і при виступах в аудиторії, вміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки;

арифметична правильність виконання індивідуального та комплексного розрахункового завдання.

Максимально можливий бал за конкретним завданням ставиться за умови відповідності індивідуального завдання студента або його усної відповіді всім зазначеним критеріям. Відсутність тієї або іншої складової знижує кількість балів. При оцінюванні індивідуальних завдань увага також приділяється якості, самостійності та своєчасності здачі виконаних

завдань викладачу, згідно з графіком навчального процесу. Якщо якась із вимог не буде виконана, то бали будуть знижені.

Поточний тестовий контроль проводиться 2 рази за семестр. Тест включає запитання одиничного вибору щодо перевірки знань основних категорій навчальної дисципліни.

Письмова контрольна робота проводиться 2 рази за семестр та включає практичні завдання різного рівня складності відповідно до тем змістового модуля.

Критерії оцінювання позааудиторної самостійної роботи студентів. Загальними критеріями, за якими здійснюється оцінювання позааудиторної самостійної роботи студентів, є: глибина і міцність знань, рівень мислення, вміння систематизувати знання за окремими темами, вміння робити обґрунтовані висновки, володіння категорійним апаратом, навички і прийоми виконання практичних завдань, вміння знаходити необхідну інформацію, здійснювати її систематизацію та обробку, самореалізація на практичних та семінарських заняттях.

Критеріями оцінювання есе є:

здатність проводити критичну та незалежну оцінку певних проблемних питань;

вміння пояснювати альтернативні погляди та наявність власної точки зору, позиції на певне проблемне питання;

застосування аналітичних підходів;

якість і чіткість викладення міркувань;

логіка, структуризація та обґрунтованість висновків щодо конкретної проблеми;

самостійність виконання роботи;

грамотність подачі матеріалу;

використання методів порівняння, узагальнення понять та явищ;

оформлення роботи.

Порядок підсумкового контролю з навчальної дисципліни.

Підсумковий контроль знань та компетентностей студентів з навчальної дисципліни здійснюється на підставі проведення семестрового заліку. Заліковий білет охоплює програму дисципліни і передбачає визначення рівня знань та ступеня опанування студентами компетентностей.

Завданням заліку є перевірка розуміння студентом програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здат-

ності творчого використання накопичених знань, вміння формулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо. В умовах реалізації компетентнісного підходу залік оцінює рівень засвоєння студентом компетентностей, що передбачені кваліфікаційними вимогами. Кожен заліковий білет складається із 1 практичної ситуації, що передбачає вирішення типових професійних завдань фахівця на робочому місці та 2 теоретичних питань, що дозволяють діагностувати рівень теоретичної підготовки студента і рівень його компетентності з навчальної дисципліни.

Студент, який із поважних причин, підтверджених документально, не мав можливості брати участь у формах поточного контролю, тобто не склав змістовий модуль, має право на його відпрацювання у двотижневий термін після повернення до навчання за розпорядженням декана факультету відповідно до встановленого терміну.

Студент **не може бути допущений** до складання заліку, якщо кількість балів, одержаних за результатами перевірки успішності під час поточного та модульного контролю відповідно до змістового модуля впродовж семестру, в сумі не досягла 35 балів. Після екзаменаційної сесії декан факультету видає розпорядження про ліквідацію академічної заборгованості. У встановлений термін студент добирає залікові бали.

Студента слід **вважати атестованим**, якщо сума балів, одержаних за результатами підсумкової/семестрової перевірки успішності, дорівнює або перевищує 60. Мінімально можлива кількість балів за поточний контроль упродовж семестру – 35 та максимально можлива кількість балів, набраних на заліку – 25.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни "Банківське право" розраховується з урахуванням балів, отриманих під час заліку, та балів, отриманих під час поточного контролю за накопичувальною системою. Сумарний результат у балах за семестр складає: *"60 і більше балів – зараховано"*, *"59 і менше балів – не зараховано"* та заноситься у залікову *"Відомість обліку успішності"* навчальної дисципліни. У випадку отримання менше 60 балів студент обов'язково здає залік після закінчення екзаменаційної сесії у встановлений деканом факультету термін, але не пізніше двох тижнів після початку семестру. У випадку повторного отримання менше 60 балів декан факультету призначає комісію у складі трьох викладачів на чолі із завідувачем кафедри та

визначає термін перескладання заліку, після чого приймається рішення відповідно до чинного законодавства: "зараховано" – студент продовжує навчання за графіком навчального процесу, а якщо "не зараховано", тоді декан факультету пропонує студенту повторне вивчення навчальної дисципліни протягом наступного навчального періоду самостійно.

Зразок залікового білета

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця
Освітньо-кваліфікаційний рівень "бакалавр"
Напрямок підготовки: "Фінанси і кредит". Семестр VII
Навчальна дисципліна "Банківське право"

Теоретичне питання 1.

Поняття банківського права (5 балів).

Теоретичне питання 2.

Відповідальність за порушення валютного законодавства (5 балів).

Практичне завдання (15 балів, по 5 за кожне питання).

На загальних зборах засновників було вирішено, що банк буде зареєстровано у формі публічного акціонерного товариства зі статутним фондом у 5 млн євро. Також було запропоновано, що для створення банку, 100 % акцій будуть розповсюджені між засновниками.

Надайте визначення публічного акціонерного товариства.

Назвіть та визначте правовий статус органів комерційного банку.

Розв'яжіть задачу по суті і дайте обґрунтування.

Підсумкові бали за залік складаються із суми балів за виконання всіх завдань. Залікова робота оцінюється за такими критеріями.

Оцінка 0 балів. Студент виконати завдання не може, стикається зі значними труднощами при аналізі та трактуванні ситуацій з юридичної точки зору, не виявляє здатність викласти думку навіть на елементарному рівні.

Оцінка 1 бал. Студент виконати завдання не може, стикається зі значними труднощами при аналізі та трактуванні ситуацій з юридичної точки зору, виявляє здатність викласти думку на елементарному рівні.

Оцінка 2 бали. При виконанні завдань студент без достатнього розуміння застосовує навчальний матеріал, припускається значних помилок. Студент знає тільки основний матеріал, але не засвоїв його деталей, допускає у відповідях неточності, недостатньо правильно формулює основні закони і правила, стикається з труднощами при формулюванні висновків до практичних завдань.

Оцінка 3 бали. При виконанні завдання студент розкриває питання неповно, допускає погрішності або помітні помилки. При виконанні практичного завдання без достатнього розуміння застосовує навчальний матеріал, припускається помилок.

Оцінка 4 бали. При розв'язанні ситуацій студент застосовує глибокі знання навчального матеріалу, що передбачені робочою програмою. Завдання виконуються в цілому правильно в повному обсязі. Але при виконанні завдань студент припускається окремих неточностей та несуттєвих помилок.

Оцінка 5 балів. Студент дає абсолютно правильні відповіді на завдання. При розв'язанні ситуацій застосовує системні знання, отримані на основі програмного, додаткового матеріалу, законодавчих актів та нормативних документів що передбачені робочою програмою. Висновки до завдань аргументовані та обґрунтовані.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Система оцінювання рівня сформованості професійних компетентностей студентів, розподіл балів у межах тем змістових модулів та максимальна кількість балів, яку може накопичити студент протягом тижня за формами та методами навчання наведено в Технологічній карті навчальної дисципліни "Банківське право" (додаток А).

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни визначається відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів

навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця (табл. 7). Оцінки за цією шкалою заносяться до відомостей обліку успішності, індивідуального навчального плану студента та іншої академічної документації.

Таблиця 7

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D	задовільно	
60 – 63	E		
35 – 59	FX	незадовільно	не зараховано
1 – 34	F		

13. Рекомендована література

13.1. Основна

1. Белых В. С. Банковское право : учебник / В. С. Белых. – М. : ПРОСПЕКТ, 2011. – 696 с.
2. Ващенко Ю. В. Банківське право : навч. посібн. / Ю. В. Ващенко. – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 344 с.
3. Гетманцев Д. О. Банківське право України : навчальний посібник / Д. О. Гетманцев, Н. Г. Шукліна. – К. : Центр учбової літератури, 2007. – 344 с.
4. Завальна Ж. В. Валютне право України / Ж. В. Завальна, М. В. Старинський. – 2-ге вид., випр. – 2006. – 384 с.

5. Костюченко О. А. Банківське право : підручник / О. А. Костюченко. – К. : ВД "Професіонал", 2004. – 544 с.

6. Курбатова О. В.. Банковское право : учебник для студентов вузов, обучающихся по спец. 030501 "Юриспруденция" / О. В. Курбатова, Н. В. Малахова, Е. О. Бондарь. – М. : Изд. : Юнити, 2009.

7. Старинський М. В. Порівняльне банківське право : навчальний посібник / М. В. Старинський. – Суми : ВТД "Університетська книга", 2006. – 299 с.

13.2. Додаткова

8. Агарков М. М. Основы банковского права : курс лекций / М. М. Агарков. – 2-е изд. – М. : БЕК, 1994 .

9. Андрійчук А. В. Правова та науково-теоретична природа банківського контролю / А. В. Андрійчук // Митна справа. – 2013. – № 4(2.2). – С. 123–130.

10. Балабанов И. Т. Банки и банковское дело / И. Т. Балабанов. – СПб. : Питер, 2007. – 304 с.

11. Балабанов И. Т. Валютный рынок и валютные операции в России / И. Т. Балабанов. – М. : Финансы и статистика, 2007. – 240 с.

12. Воронова Л. К. Фінансове право України: питання та відповіді / Л. К. Воронова, Н. П. Кучерявенко. – Ч. : ТОВ "Одисей", 2008. – 136 с.

13. Глібко С. В. Питання формування принципів господарсько-правового регулювання банківської діяльності / С. В. Глібко // Юрист України. – 2011. – № 1(14). – С. 51–57.

14. Дробозина Л. А. Финансы. Денежное обращение. Кредит : учебник для вузов / Л. А. Дробозина, Л. П. Окунева и др. – М. : ЮНИТИ, 2007. – 479 с.

15. Калініченко Л. Л. Банківське право в системі національного права / Л. Л. Калініченко, Н. Гуня // Вісник економіки транспорту і промисловості. – 2013. – Вип. 44. – С. 106–110.

16. Колесников В. И. Банковское дело : учебник / В. И. Колесников. – 4-е изд., перераб. и доп. – М. : Финансы и статистика, 2007. – 464 с.

17. Колпакова Г. М. Финансы. Денежное обращение. Кредит : учебное пособие / Г. М. Колпакова. – 2-е изд., перераб. и доп. – М. : Финансы и статистика, 2009. – 496 с.

18. Криволапов Б. Сучасні проблеми адаптації банківського законодавства України до права Європейського Союзу / Б. Криволапов

// Європейське право . – 2012. – № 2–4. – С. 197–207.

19. Лаврушин О. И. Банковское дело : учебник для вузов, обучающихся по экономическим специальностям / О. И. Лаврушин. – 2-е изд., перераб. и доп. – М. : Финансы и статистика, 2008. – 672 с.

20. Лаврушин О. И. Деньги. Кредит. Банки / О. И. Лаврушин. – 2-е изд., перераб. и доп. – М. : "Финансы и статистика", 2008. – 460 с.

21. Орлюк О. П. Фінансове право. Академічний курс : підручник / О. П. Орлюк. – К. : Юрінком Інтер, 2010. – 808 с.

22. Пивовар Ю. І. Фінансове право України / Ю. І. Пивовар. – К. – 2010. – 483 с.

23. Роль В. Ф. Фінансове право : навч. посібн. / В. Ф. Роль, В. В. Сергієнко, С. М. Попова. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 392 с.

24. Романовский М. В. Финансы, денежное обращение и кредит : учебник / М. В. Романовский, О. В. Врублевкая. – М. : Юрайт – Издат, 2007. – 543 с.

25. Сенчагов В. К. Финансы, денежное обращение и кредит : учебник / В. К. Сенчагов, А. И. Архипова. – М. : "Проспект", 2007. – 496 с.

26. Сурен Л. Валютные операции: Основы теории и практики / Л. Сурен. – 2-е изд. – М. : Дело, 2008. – 176 с.

27. Тітомер Є. В. Банківська таємниця як предмет кримінально-правової охорони / Є. В. Тітомер // Актуальні проблеми держави і права. - 2008. – Вип. 44. – С. 311–316.

28. Трипольська М. І. Проблемні питання застосування фінансово-правової відповідальності за порушення банківського законодавства в Україні та Російській Федерації / М. І. Трипольська // Держава та регіони. Сер. : Право. – 2013. – № 2. – С. 88–93.

29. Фінансова енциклопедія / О. П. Орлюк, Л. К. Воронова, І. Б. Заверуха та ін. // за заг. ред. О. П. Орлюк. – К. : Юрінком Інтер, 2008.

30. Фінансове право України : навч. посіб. / за заг. ред. Л. К. Воронової. – К. : Правова єдність, 2009.

31. Чернадчук Т. О. Деякі питання щодо визначення поняття "суб'єкт інформаційних банківських правовідносин" / Т. О. Чернадчук / Право та державне управління. – 2013. – № 1. – С. 88–91.

32. Четыркин Е. М. Финансовая математика : учебник / Е. М. Четыркин. – 3-е изд. – М. : Дело, 2008. – 400 с.

13.3. Інформаційні ресурси

33. Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу : <http://rada.gov.ua>.

34. Офіційний сайт Президента України. – Режим доступу : www.president.gov.ua.

35. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України "Урядовий портал України". – Режим доступу : <http://www.kmu.gov.ua>.

36. Офіційний сайт Національного банку України. – Режим доступу : <http://www.bank.gov.ua>.

Додатки

Додаток А

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

Кафедра правового регулювання економіки

ТЕХНОЛОГІЧНА КАРТА

накопичувальних рейтингових балів

з навчальної дисципліни **"Банківське право"**

для студентів факультету: **Фінансовий**

Напряму підготовки: 6.030508 "Фінанси і кредит"

Курс: 3

Групи: 1 – 2

Лектор: проф. Сергієнко Валерій Вікторович

Викладач: проф. Сергієнко Валерій Вікторович

Форма навчання																			Сес ія	Σ																
																			18– 19																	
																			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
Загальне учбове навантаження студента, години на тиждень																																				
Аудиторні години	Лекції	2		2		2		2		2		2		2		2		2		18																
	Практичні заняття	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	34																
	Поточні консультації		2			2			2			2			2		2			12																
Аудиторні години		4	4	4	2	6	2	4	4	4	2	6	2	4	4	4	4	4	2	64																
СРС	Вивчення теоретичного матеріалу	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2		34																
	Виконання практичних та індивідуальних завдань	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	2	2	2	2		46																
Самостійна робота		5	5	5	4	6	5	5	5	5	5	5	4	7	4	4	4	3	16	80																
Загальний обсяг годин		9	9	9	6	12	7	9	9	9	0,5	11	7	8	11	8	8	7	18	144																

Графік оцінювання балів на тиждень																				
Методи контролю	Лекції	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	8,5
	Практичні заняття	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	17
	Ділові ігри, кейс-метод																			0
	Самостійна робота (домашні завдання)	1	1,5	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	18
	Творчі завдання																			0
	Науково-дослідна діяльність студентів (написання та публікація наукових статей, участь у конференціях, брейн-рингу)																		12	12
	Поточні КР			5				5				5					5			20
	Залік																			25
Всього балів на тиждень		25	3	7,5	25	25	25	7,5	25	25	7,5	25	25	25	25	7,5	14,5	25	25	100
Накопичення балів		12	42	11,7	142	167	192	267	292	367	368	393	418	443	468	543	688	75	100	100

Затверджено на засіданні кафедри " _____ " _____ 2013 року Протокол № _____

Завідувач кафедри _____ Сергієнко В. В.

Рейтинг-план навчальної дисципліни (Система оцінювання рівня сформованості компетентності)

Професійні компетентності	Навчальний тиждень	Години	Форми навчання			Рівень сформованості компетентностей		
						Форми контролю	Макс. Бал	
1	2	3	4			5	6	
Змістовний модуль 1. Загальна частина							37,5	
Здатність орієнтуватися в загальних поняттях банківського права, а також вміння та навички відмежовувати банківське право серед інших галузей права України	Здатність орієнтуватися в основних поняттях банківського права. Здатність відмежовувати банківське право серед інших галузей права	1	Ауд.	2	Лекція	Тема 1. Предмет, метод, та система банківського права	Присутність та робота на лекції	0,5
				2	Практичне заняття	Розгляд теоретичних питань за темою.	Активна участь в обговоренні теоретичних питань теми	1
		2	СРС	10	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять, огляд міжнародної законодавчої бази. Вивчення доктрин міжнародного економічного права	На першому навчальному тижні контроль самостійної роботи не відбувається	1
				2	Лекція	Тема 2. Джерела банківського права	Присутність та робота на лекції	0,5
	Здатність орієнтуватися серед основних джерел банківського права. Здатність вірно застосовувати окремі джерела банківського права при вирішенні практичних питань	2	Ауд.	2	Практичне заняття	Розгляд теоретичних питань за темою. Вирішення ситуаційних завдань	Активна участь в обговоренні теоретичних питань теми та аргументоване та вірне вирішення завданих ситуаційних завдань	1
				10	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання домашніх завдань щодо вирішення практичних ситуаційних завдань	Перевірка домашніх завдань	1

Продовження додатка А

Здатність орієнтуватися в загальних поняттях банківського права, а також вміння та навички відмежовувати банківське право серед низки інших галузей права України.	Здатність визначати місце Національного банку України в системі банківського права	3	Ауд.	2	Лекція	Тема 3. Правове положення Національного банку України	Присутність та робота на лекції	1	
				2	Практичне заняття	Розгляд теоретичних питань за темою. Вирішення ситуаційних завдань. Написання контрольної роботи за темою "Правове положення Національного банку України"	Контрольна робота за темою "Правове положення Національного банку України". Активна участь у виконанні практичних завдань	5,5	
	Здатність визначати місце комерційних банків в банківській системі України. Здатність визначати основні вимоги до комерційних банків. Здатність застосовувати набуті знання в практичній діяльності	4.	СРС	8	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання домашніх завдань щодо вирішення практичних ситуаційних завдань	Перевірка домашніх завдань	1	
				Ауд.	2	Лекція	Тема 4. Правове положення комерційних банків	Присутність та робота на лекції	0,5
					2	Практичне заняття	Розгляд теоретичних питань за темою. Вирішення ситуаційних завдань	Активна участь в обговоренні теоретичних питань теми та аргументоване та вірне вирішення завданих ситуаційних завдань	1
	Здатність орієнтуватися в нормативно-правовій базі, присвяченій порядку створення та реєстрації комерційних банків	5	СРС	4	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання домашніх завдань щодо вирішення практичних ситуаційних завдань	Перевірка домашніх завдань	1	
				Ауд.	2	Лекція	Тема 5. Порядок створення та реєстрація комерційних банків	Присутність та робота на лекції	0,5
					2	Практичне заняття	Розгляд теоретичних питань за темою. Вирішення ситуаційних завдань	Активна участь в обговоренні теоретичних питань теми, аргументоване та вірне вирішення завданих ситуаційних завдань	1
			СРС	6	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання домашніх завдань щодо вирішення практичних ситуаційних завдань	Перевірка домашніх завдань	0,6	

Продовження додатка А

	Здатність визначати та застосовувати на практиці процедури ліцензування комерційних банків	6,7	Ауд.	4	Лекція	Тема 6. Порядок ліцензування комерційних банків	Присутність та робота на лекції	1
				4	Практичне заняття	Розгляд теоретичних питань за темою. Вирішення ситуаційних завдань	Активна участь в обговоренні теоретичних питань теми та аргументоване та вірне вирішення завданих ситуаційних завдань	2
			СРС	13	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання домашніх завдань щодо вирішення практичних ситуаційних завдань	Перевірка домашніх завдань	2
Змістовний модуль 2 Особлива частина								37,5
Здатність та навички визначати основні положення банківського права в окремих видах суспільних відносин	Здатність визначати порядок відкриття та обслуговування банківських рахунків. Здатність застосовувати набуті знання на практиці	8	Ауд.	2	Лекція	Тема 7. Правові засади відкриття та обслуговування банківських рахунків	Присутність та робота на лекції	0,5
				2	Практичне заняття	Розгляд теоретичних питань за темою. Вирішення ситуаційних завдань. Написання контрольної роботи за темою Правові засади відкриття та обслуговування банківських рахунків	Контрольна робота за темою "Правові засади відкриття та обслуговування банківських рахунків". Активна участь у виконанні практичних завдань	6
			СРС	5	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання домашніх завдань щодо вирішення практичних ситуаційних завдань	Перевірка домашніх завдань	1
	Здатність орієнтуватися в нормативно-правовій базі щодо порядку регулювання розрахункових відносин	9	Ауд.	2	Лекція	Тема 8. Правове регулювання розрахункових відносин	Присутність та робота на лекції	0,5
				2	Практичне заняття	Розгляд теоретичних питань за темою. Вирішення ситуаційних завдань	Активна участь в обговоренні теоретичних питань теми та аргументоване та вірне вирішення завданих ситуаційних завдань	1

Продовження додатка А

Здатність та навички визначати основні положення банківського права в окремих видах суспільних відносин	Здатність використовувати нормативно-правову базу з питань кредитування. Здатність застосовувати на практиці знання, щодо порядку отримання кредиту та порядку оскарження спірних питань в галузі кредитування	10, 11	СРС	5	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання домашніх завдань щодо вирішення практичних ситуаційних завдань	Перевірка домашніх завдань	1
			Ауд.	4	Лекція	Тема 9. Правове регулювання кредитних відносин	Присутність та робота на лекції	1
				4	Практичне заняття	Розгляд теоретичних питань за темою. Вирішення ситуаційних завдань	Активна участь в обговоренні теоретичних питань теми, аргументоване та вірне вирішення завданих ситуаційних завдань	2
			СРС	10	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання домашніх завдань щодо вирішення практичних ситуаційних завдань	Перевірка домашніх завдань	2
		12, 13	Ауд.	4	Лекція	Тема 10. Юридична природа кредитного договору	Присутність та робота на лекції	1
				4	Практичне заняття	Розгляд теоретичних питань за темою. Вирішення ситуаційних завдань. Написання контрольної роботи за темою "Юридична природа кредитного договору"	Контрольна робота за темою "Юридична природа кредитного договору". Активна участь у виконанні практичних завдань	7
			СРС	10	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання домашніх завдань щодо вирішення практичних ситуаційних завдань	Перевірка домашніх завдань.	2
		14, 15	Ауд.	4	Лекція	Тема 11. Правове регулювання валютних операцій	Присутність та робота на лекції	1
				4	Практичне заняття	Розгляд теоретичних питань за темою. Вирішення ситуаційних завдань стосовно	Активна участь в обговоренні теоретичних питань теми, аргументоване та вірне вирішення завданих ситуаційних завдань	2

Продовження додатка А

Здатність орієнтуватися в питаннях практичних засобів запобігання легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом. Здатність застосовувати набуті знання з метою запобігання таких випадків на практиці	16, 17	СРС	11	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання домашніх завдань щодо вирішення практичних ситуаційних завдань стосовно	Перевірка домашніх завдань	2
		Ауд.	4	Лекція	Тема 12. Правові засоби запобігання легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом	Присутність та робота на лекції	1
			4	Практичне заняття	Розгляд теоретичних питань за темою. Вирішення ситуаційних завдань	Активна участь в обговоренні теоретичних питань теми, аргументоване та вірне вирішення завданих ситуаційних завдань	2
		СРС	7	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання домашніх завдань щодо вирішення практичних ситуаційних завдань	Перевірка домашніх завдань	2
				Науково – дослідна діяльність студентів (написання та публікація наукових статей, участь у конференціях, брейн-рингу)		Високий творчий рівень та унікальність роботи, активна участь під час проведення заходу	12
						Підсумковий контроль	25
Всього годин			144	Загальна максимальна кількість балів по дисципліні			100
						з них	
						поточний контроль:	75
						підсумковий контроль:	25

Розподіл балів за формами та методами навчання

Теми змістовного модуля		Лекції	Практичні заняття	Домашні завдання	Поточні КР	Наукова діяльність студента	Σ
ЗМ 1	Тема 1. Предмет, метод, та система банківського права	0,5	1	1	5	12	37,5
	Тема 2. Джерела банківського права	0,5	1	1			
	Тема 3. Правове положення Національного банку України	0,5	1	1			
	Тема 4. Правове положення комерційних банків.	0,5	1	1	5		
	Тема 5. Порядок створення та реєстрація комерційних банків	0,5	1	1			
	Тема 6. Порядок ліцензування комерційних банків	1	2	2			
ЗМ 2	Тема 7. Правові засади відкриття та обслуговування банківських рахунків	0,5	1	1	5		37,5
	Тема 8. Правове регулювання розрахункових відносин	0,5	1	1			
	Тема 9. Правове регулювання кредитних відносин	1	2	2			
	Тема 10. Юридична природа кредитного договору	1	2	2	5		
	Тема 11. Правове регулювання валютних операцій	1	2	2			
	Тема 12. Правові засоби запобігання легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом	1	2	2			
Σ		8,5	17	17	20	12	75

Максимальний бал на тиждень

Теми змістовного модуля		Лекції	Практичні заняття	Домашні завдання	Ділові ігри, кейс-метод.	Поточні КР	Наукова діяльність студента	Σ	
ЗМ 1	Тема 1.	1 тиждень	0,5	1	1			1,5	
	Тема 2.	2 тиждень	0,5	1	1			2,5	
	Тема 3.	3 тиждень	0,5	1	1		5	7,5	
	Тема 4.	4 тиждень	0,5	1	1			2,5	
	Тема 5.	5 тиждень	0,5	1	1			2,5	
	Тема 6.	6 тиждень	0,5	1	1			2,5	
	Тема 6.	7 тиждень	0,5	1	1		5	7,5	
ЗМ 2	Тема 7.	8 тиждень	0,5	1	1			2,5	
	Тема 8.	9 тиждень	0,5	1	1			2,5	
	Тема 9.	10 тиждень	0,5	1	1		5	7,5	
	Тема 9.	11 тиждень	0,5	1	1			2,5	
	Тема 10.	12 тиждень	0,5	1	1			2,5	
	Тема 10.	13 тиждень	0,5	1	1			2,5	
	Тема 11.	14 тиждень	0,5	1	1			2,5	
	Тема 11.	15 тиждень	0,5	1	1		5	7,5	
	Тема 12.	16 тиждень	0,5	1	1			2,5	
	Тема 12.	17 тиждень	0,5	1	1		12	14,5	
S			8,5	17	17		20	12	75

Зміст

Вступ.....	3
1. Опис навчальної дисципліни	3
2. Мета та завдання навчальної дисципліни	4
3. Програма навчальної дисципліни	8
4. Структура навчальної дисципліни.....	11
5. Плани лекцій	13
6. Теми семінарських (практичних) занять	17
7. Приклади типових практичних завдань за темами	21
8. Самостійна робота	22
8.1. Індивідуальне науково-дослідне завдання.....	26
8.2. Тестові завдання	26
8.3. Контрольні запитання для самодіагностики.....	29
9. Індивідуально-консультативна робота	31
10. Методи навчання	32
11. Методи контролю	36
12. Розподіл балів, які отримують студенти	41
13. Рекомендована література.....	42
13.1. Основна	42
13.2. Додаткова	43
13.3. Інформаційні ресурси.....	44
Додатки.....	45

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Робоча програма
навчальної дисципліни
"БАНКІВСЬКЕ ПРАВО"
для студентів напряму підготовки
6.030508 "Фінанси і кредит"
усіх форм навчання

Укладач **Сергієнко Валерій Вікторович**

Відповідальний за випуск **Сергієнко В. В.**

Редактор **Бутенко В. О.**

Коректор **Бутенко В. О.**

План 2014 р. Поз. № 190 ЕВ. Обсяг 54 стор.

Видавець і виготівник – видавництво ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 61166, м. Харків, пр. Леніна, 9а

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єктів видавничої справи
Дк № 481 від 13.06.2001 р.

